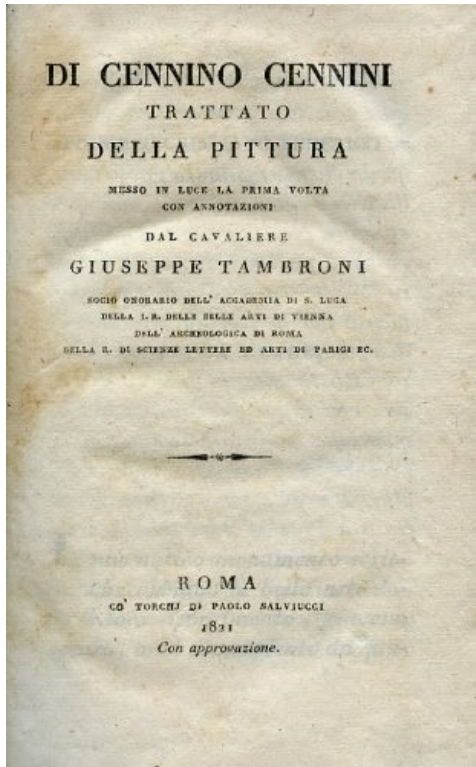

Tècniques artístiques i materialitat

1.- Quan llegim el *Libro dell'arte* de Cennino Cennini (cap el 1370- cap el 1440), ens adonem que en la seva època la manera de pintar al fresc (que és la que explica al seu llibre) era molt similar a la que emprava Giotto di Bondone.

Saps el que és la tècnica al fresc?

Llegint Cennino és possible seguir, i descriure, el mètode que va seguir aquest il·lustre mestre florentí. I demostra que cal tenir en compte una sèrie de qüestions abans de realitzar una pintura mural:

- Solidesa, sequedat i anivellament del mur.
- Bona adherència dels morters.
- Elecció dels colors adequats.

2.- Seguint el treball “La técnica del fresco y el Giotto” del professor de pintura de l'Escuela de Bellas Artes Laureano Guevara, sembla ser que, primer, Giotto feia una espècie de “pre-decoració”. Ordena aquestes passes, aquí desordenades, que seguia per dur-la a terme:

- a) Accentuava alguns aspectes i de vegades acoloria lleugerament.
- b) Dibueixava directament sobre el mur amb carbó, amb un traç simple i ferm.
- c) Agafava el seu saquet de plomes amb pols de carbó, i el sacsejava davant el dibuix: quedava el mur com si fos una aquarel·la d'un sol to.
- d) De seguida repassava el dibuix amb una mica de terra de color ocre, barrejada amb aigua.

3.- Sobre la “pre-decoració”, definida en les seves línies generals, afegia un segon morter, “intonaco” llis i molt prim. Considerava el treball que podia fer en un sol dia (*giornata*) i sobre aquest tros de morter “fresc” començava a acolorir.

Com organitzaries, per ordre, les passes que seguia el pintor per concloure la seva obra?

- Primer acoloria els vermells de les faccions (llavis, galtes, extremitat de les orelles...).
- Calcava el dibuix amb l'ajut d'un punxó, fent-lo coincidir amb el que hi havia sota el morter.
- Ombrejava i accentuava les formes de les faccions.
- El cabell el tractava mitjançant el procediment de glacis, cobrint un clarobscur amb un to general i després afegint tons més lluminosos i obscurs.
- Després afegia tres tons diferents de carnadures.

3.- Giotto, a la part baixa de la capella Scrovegni, va fer servir la *grisalla* per als Vicis i les Virtuts. Basada en una pintura monocroma, produeix la sensació de ser un relleu escultòric. Sembla ser que les realitzà mitjançant veladures. Pots definir el que són?

Saps ens quins gèneres artístics es pot aplicar aquesta tècnica?

Coneixes algun mestre, d'època més o menys propera a Giotto, que també fes servir la grisalla en les seves obres? Pots nomenar dos autors i esmentar una obra de cadascun d'ells?